SOM De meerwaarde van sociaal ondernemen

FINANCIËLE DRUK IN CIJFERS.

HET WORDT ONHOUDBAAR VOOR ZORG- EN WELZIJN!

2023 kleurt verder rood en zet de dienstverlening op de helling.

SOM, de federatie van sociale ondernemingen, polste bij haar leden in december en januari over hun financiële prognose voor 2023 en vergeleek deze met een bevraging in juni 2022.

8 op 10 organisaties verwacht een financieel zwaarder jaar
De prognose is dat 8 op 10 organisaties hun financiële situatie slechter zal zijn dan in 2022. Terwijl 2022 omwille van de inflatie, al een financieel zwaar jaar was. Slechts 5% van de organisaties verwacht dat 2023 wat ademruimte zal bieden.

> *"Als het zo verder gaat, dan kunnen wij 2023 eindigen met een sluiting" – Kinderopvang*

1 op 5 organisaties komt niet in aanmerking voor steunmaatregelen
In september en oktober hebben zowel de federale als de Vlaamse regering maatregelen getroffen om organisaties te ondersteunen met hun energiefactuur, investeringen in duurzame oplossingen … deze maatregelen blijken echter onvoldoende te zijn om het tij te doen keren. Slechts de helft van de organisaties ervaart een positieve impact van de maatregelen en 1 op 5 komt zelfs niet in aanmerking voor de steunmaatregelen.

1 op 2 organisaties zal besparen op personeel
Vorige zomer werd alles op alles gezet om niet te hoeven snijden in zorg- of begeleidend personeel. Maar nu kan men niet anders meer dan besparen op verzorgend en begeleidend personeel. Dit kan een grote impact hebben op de kwaliteit van onze dienstverlening en baart ons zorgen.

> *"We kunnen niet meer doen wat we vinden wat we moeten doen, maar enkel waar we geld voor hebben. Dit werkt voornamelijk vanuit een negatieve insteek en dat geeft geen energie aan het team dat sowieso al in heel moeilijke omstandigheden moet werken." – Preventieve gezinsondersteuning*

1 op 2 organisaties schrapt in dienstverlening
Een ander onrustwekkend fenomeen zijn de besparingen op dienstverlening. Men spreekt onder andere over het aanbieden van een minder gevarieerd aanbod, besparingen op activiteiten buitenshuis en minder contacttijd per cliënt. Terwijl zorgverstrekkers expliciet

aangeven niet te willen besparen op dienstverlening. Ook het doorrekenen van de extra kosten naar de gebruikers of cliënten was geen eerste keuze, toch zal 45% van de organisaties een prijsstijging doorvoeren naast een eventuele indexering. Let wel, niet elke organisatie of sector kan zomaar prijsstijgingen doen om uit de kosten te komen. Dit geldt onder andere voor de gesubsidieerde kinderopvang en jeugdhulp.

> *"Wij kunnen geen hogere prijzen vragen voor onze dienstverlening omdat we werkzaam zijn in bijzondere jeugdzorg en aan niemand onze kosten kunnen doorrekenen" – jeugdhulp*

6 op 10 van de organisaties stelt noodzakelijke investeringen uit
In onze financiële barometer van 2022 gaf reeds meer dan de helft van de organisaties aan belangrijke investeringen uit te moeten stellen. In 2023 zal opnieuw meer dan 60% van de organisaties investeringen uitstellen. Het gaat dan om investeringen in digitalisering, duurzame infrastructuur (zonnepanelen, warmtepompen, isolatie…), vorming, training en opleiding van personeel en het herstellen of bouwen van nieuwe infrastructuur.

1 op 2 moet zijn reserves aanspreken om de werking draaiende te houden
Slechts 1 op 4 organisaties geeft aan geen beroep te zullen doen op financiële reserves om hun werking draaiende te houden. Meer dan de helft van de organisaties kiest ervoor wel beroep te doen op die reserves. Voor sommigen is het de eerste keer, maar voor velen wordt het een structurele maatregel. Financiële reserves horen normaal gezien te dienen voor investeringen in de toekomst of het uitrollen van langetermijnplannen. 10% van de organisaties geeft tenslotte aan geen financiële reserves (meer) te hebben.

> *"We hebben in 2022 al onze financiële reserves opgebruikt." – sector personen met een handicap*

488 Organisaties vragen indexering van de werkingsmiddelen
2022 was financieel al een zwaar jaar en zorg- en welzijnsorganisaties zien in 2023 geen beterschap. De financiële druk lijkt enkel maar toe te nemen. Heel wat organisaties dreigen in het rood te gaan en besparen daarom op dienstverlening, personeel en broodnodige investeringen. Kosten doorrekenen aan cliënten of gebruikers is niet zo evident als het lijkt. Sommige organisaties kunnen het niet omwille van de sector waarin ze actief zijn. Anderen werken met kwetsbare personen, die een verhoogde factuur niet zomaar kunnen betalen. Onze zorg zit op haar tandvlees en de steunmaatregelen van het voorjaar hebben voor een beetje verlichting gezorgd, maar er zijn nu structurele investeringen nodig. We vragen daarom om de werkingsmiddelen opnieuw te indexeren, wat al meer dan 10 jaar niet gebeurd is.

> *"De gevolgen van de niet-indexering van de werkingsmiddelen zijn voelbaar en maken dat keuzes gemaakt moeten worden die de kwaliteit van de hulpverlening dreigen aan te tasten." – jeugdhulp*